

Vlada Republike Hrvatske
Kabinet predsjednika Vlade
n/r predsjednika Vlade, g. Zorana Milanovića
Trg svetog Marka 2, 10 000 Zagreb

Zagreb, 2. svibnja 2012.

PREDMET: Inicijativa za doradu Zakona o pučkom pravobranitelju

Poštovani gospodine Milanović,

imajući u vidu da je Ustavni sud Republike Hrvatske u odluci br. U-I/5454/2011 od 15. veljače 2012. godine utvrdio da Zakon o pučkom pravobranitelju (NN, 125/11) ne može stupiti na snagu dok se ne donese uz potreban broj glasova zastupnika Hrvatskog sabora, dolje potpisane organizacije civilnog društva obraćaju se Vladi Republike Hrvatske s prijedlogom da se navedeni zakonski propis ne upućuje u saborsku proceduru sve dok se ne učine potrebne dorade.

Prije svega, skrećemo pozornost da je potrebno ponoviti javnu raspravu o učincima Zakona o pučkom pravobranitelju, koja prethodno nije bila provedena na odgovarajući način te da je potrebno da se takav propis nakon dorade uputi u saborsku proceduru kroz tri čitanja kako bi se osigurala širina javne rasprave koja je potrebna za donošenje tako važnog propisa.

Ovim putem izražavamo i stav kako je potrebno **odustati od zakonskog uređenja spajanja posebnih pravobranitelja s Pučkim pravobraniteljem**. Podsjećamo da su upravo takav stav u saborskoj proceduri za donošenje navedenog Zakona o pučkom pravobranitelju izrazili u ime Kluba zastupnika SDP-a gđa. Gordana Sobol te u ime Kluba zastupnika HNS/HSU-a g. Goran Beus Richembergh.¹ Pri tome treba dodati da su i članovi Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina održanoj na 52. sjednici 6. saziva Hrvatskog sabora² iznijeli mišljenje kako „treba zadržati postojeći sustav organizacije pravobraniteljstava“ s obzirom da je „i na međunarodnoj razini prisutan trend jačanja specijaliziranih institucija za pojedinačne skupine građana u skladu s novim društvenim okolnostima i razvojem civilnog društva, a što je u skladu s odredbama ratificiranih konvencija o pravima osoba s invaliditetom i pravima djeteta.“ Ti su članovi Odbora bili i mišljenja da se „predloženim zakonom znatno smanjuje zaštita žena, osoba s invaliditetom te osobito djece“ kao i što je naglašeno da će „doći do smanjivanja autonomije djelovanja posebnih pravobraniteljstava i to ne samo funkcionalne nego čak i političke, budući da su ta pravobraniteljstva do sada imala punu slobodu u donošenju odluka i istupanju u javnosti, a što je dovelo do značajnih i vidljivih rezultata.“

Potpisnici ove inicijative smatraju da se posebni pravobranitelji ne trebaju pripojiti Pučkom pravobranitelju iz slijedećih razloga:

¹ Tjedni pregled rada Hrvatskog sabora od 29. lipnja do 1. srpnja 2011., Izvješća Hrvatskog sabora br. 42, str. 20-23.

² Izvješće Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina o Prijedlogu zakona o pučkom pravobranitelju, prvo čitanje, P. Z. br. 833, 16. lipnja 2011.

1) postoji bojazan da će se izgubiti postojeća razina zaštite od diskriminacije posebno osjetljivih društvenih skupina – žena, pripadnika/ca seksualnih i rodni manjina te osoba s invaliditetom – čime će biti poništeni dugogodišnji pozitivni naponi za postizanje njihove ravnopravnosti i tako učiniti veliki korak unatrag u ostvarenju prava osoba koja su tradicionalno bile društveno diskriminirane i potčinjene;

2) iskustva su pokazala da problemi, prava i interesi djece u pravilu ustuknu pred pravima i interesima odraslih. Ukidanjem posebnog pravobranitelja za djecu izgubila bi se komponenta posebne zaštite djece, što je u cijelom prethodnom razdoblju institucija pravobranitelja za djecu gradila kroz stvaranje ugleda i položaja u društvu dosljednim zalaganjem i radom na zaštiti i promicanju prava djece;

3) u postupanju po pojedinačnim pritužbama o diskriminaciji poslovi posebnih pravobraniteljstava uključuju praćenje provedbe Konvencije o ukidanju svih oblika diskriminacije žena, Konvencije o pravima djeteta te Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, nadzor nad radom tijela državne uprave u slučajevima kršenja prava žena, djece i osoba s invaliditetom (posebno u odnosu na obiteljsko i druge vrste nasilja), kontrolu rada centara za socijalnu skrb, redarstvenih vlasti i drugih institucija, ovlasti pokretanja prekršajnih postupaka u po odredbama Zakona o suzbijanju diskriminacije, podnošenje kaznenih prijava, javno reagiranje na seksističke, homofobne, stigmatizirajuće i diskriminatorne ispade u medijima, kontrolu obrazovnih sadržaja i programa u skladu sa međunarodnim standardima što je sve izuzetno važno za postizanje ravnopravnosti ovih posebno osjetljivih društvenih skupina;

4) ukidanjem instituta posebnih pravobraniteljstava smanjila bi se institucionalna podrška žrtvama diskriminacije ili drugih oblika kojima se krše ljudska prava, posebno prava djece, a Pučkom pravobranitelju bio bi stavljen dodatni teret u odnosu na preostala područja zaštite od diskriminacije i zaštite od drugih povreda ljudskih prava građana kojima se Pučki pravobranitelj u svojem radu bavi;

5) spajanje posebnih pravobraniteljstava sa Pučkim pravobraniteljem ne znači da će se time riješiti problem nedostatnih ljudskih, materijalnih i financijskih resursa u Uredu pučkog pravobranitelja niti da će se time uštedjeti novac iz državnog proračuna jer će posebni pravobranitelji kao i Pučki pravobranitelj radi uspješnog rada na predmetima i praćenja provedbe zakona u području zaštite ljudskih prava i dalje morati zadržati postojeće ljudske kapacitete i druge materijalne resurse. Upravo naprotiv, vjerojatno je da će za proces spajanja posebnih pravobraniteljstava sa Pučkim pravobraniteljem biti potrebna dodatna sredstva radi promjene naziva, slično kao što se to dogodilo i u sustavu socijalne skrbi kroz osnivanje Zavoda za socijalnu skrb na što je ova Vlada i reagirala hitnim izmjenama Zakona o socijalnoj skrbi;

6) postupak na koji je Zakon o pučkom pravobranitelju donesen, kao i njegov sadržaj, ukazuje na tadašnji potpuni izostanak političke volje za zaštitom prava posebno osjetljivih društvenih skupina u Republici Hrvatskoj, što je posebice negativno u svjetlu skorog pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europskoj uniji.

Iz navedenih razloga, ljubazno Vas molimo da uvažite našu inicijativu te da nas izvijestite o vrijednim naporima koje će Vlada Republike Hrvatske poduzeti kako bi se spriječila degradacija institucionalnih mehanizama zaštite ljudskih prava posebno osjetljivih društvenih skupina u Hrvatskoj.

Molimo primite, uz srdačan pozdrav, izraz našeg dubokog poštovanja!

Potpisnici inicijative (po abecednom redu):

1. Autonomna ženska kuća Zagreb
2. Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje – CESI
3. Centar za prava seksualnih i rodnih manjina – Iskorak
4. Centar za žene žrtve rata - Rosa
5. Forum za slobodu odgoja
6. Koordinacija udruga za djecu
7. Mreža mladih Hrvatske
8. Projekt građanskih prava Sisak
9. Protagora – udruga za promicanje prava ireligioznih osoba i promicanje ireligioznog poimanja svijeta
10. Savez udruga stanara Hrvatske
11. Udruga GONG
12. Udruga za društvenu afirmaciju osoba s duševnim smetnjama – Sjaj
13. Ženska soba

KONTAKT:

Kristijan Grđan, koordinator

Sjaj – udruga za društvenu afirmaciju osoba s duševnim smetnjama

Medulićeva 13, 10 000 Zagreb

Tel: 091/3231-497, e-mail: kristijan@sjaj.hr